

Beleidsregels inzake voorwerpen op de weg gemeente Sluis

2007

Gecontroleerd gebruik van de weg

(uitwerking van artikel 2.1.4.1 APV)

Vastgesteld op:	13 november 2007
Gepubliceerd op:	19 december 2007
In werking getreden op:	20 december 2007

Inhoudsopgave

AFKORTINGEN.....	1
1. INLEIDING.....	2
2. DOEL EN UITGANGSPUNTEN	2
2.1. Doel	2
2.2. Uitgangspunten.....	2
3. JURIDISCH KADER	3
3.1. APV	3
3.2. Verordening Precariobelasting	4
3.3. Legesverordening	4
3.4. Parkeerverordening	4
3.5. Woningwet.....	4
3.6. Burgerlijk Wetboek.....	4
4. BELEIDSREGELS GEBRUIK OPENBARE RUIMTE	5
4.1. Algemeen.....	5
4.2. De weigeringsgronden van artikel 2.1.4.1 APV	5
4.2.1. Schade aan de weg.....	5
4.2.2. Verkeersveiligheid en bruikbaarheid van de weg.....	5
4.2.3. Doelmatig onderhoud en beheer van de weg	7
4.2.4. De redelijke eisen van welstand.	7
4.2.5. Hinder voor gebruikers van de in de nabijheid gelegen onroerende zaak	7
5. KOSTEN.....	8
6. UITVOERING BELEID.....	9
6.1. Procedure	9
6.2. Handhaving.....	9
6.2.1. Inleiding.....	9
6.2.2. Bestuurlijke maatregelen tot handhaving	9
6.2.3. Strafrechtelijke maatregelen tot handhaving.....	9
6.2.4. Toezicht.....	10
6.2.5. Evaluatie	10
7. OVERGANGSRECHT	10
7.1. Gevolgen bestaande situaties	10
7.2. Overgangsregeling.....	10
8. UITVOERINGSREGELS OPENBARE RUIMTE.....	11
Artikel 1. Begripsomschrijvingen	11
Artikel 2. Algemene voorwaarden	11
Artikel 3. Uitstallingen	12
Artikel 4. Decoratie-, en aankleedmateriaal.....	12
Artikel 5. Permanente reclame- en aanduidingsborden.....	12
Artikel 6. Tijdelijke reclame- en aanduidingsborden	12
Artikel 7. (elektrische) Speelobjecten voor kinderen.....	12
Artikel 8. Steigers, stellingen, bouwketen, bouwmaterialen, containers, en dergelijke.....	13
Artikel 9. Zonneschermen en luifels boven de weg	13
Artikel 10. Spandoeken over de weg.....	13
Artikel 11. Verwijzingen naar particuliere parkeerplaatsen	13

Artikel 12. Anti-ramkraakpalen	13
Artikel 13. Fietsenrekken	13
Artikel 14. Voorwerpen of stoffen die kortstondig op de weg worden geplaatst	13
Artikel 15. Aankleding straatmeubilair	13
Artikel 16. Inboedels	14
Artikel 17. Gedenktekens en bermmonumenten	14
Artikel 18. Hardheidsclausule.....	14
9. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING	15
Artikel 1. Begripsomschrijvingen	15
Artikel 2. Algemene voorwaarden	15
Artikel 3. Uitstallingen	15
Artikel 4. Decoratie-, en aankleedmateriaal.....	16
Artikel 5. Permanente reclame- en aanduidingsborden.....	16
Artikel 6. Tijdelijke reclame- en aanduidingsborden	16
Artikel 7. (elektrische) Speelobjecten voor kinderen.....	17
Artikel 8. Steigers, stellingen, bouwketen, bouwmaterialen, containers, en dergelijke.....	17
Artikel 9. Zonneschermen en luifels boven de weg	18
Artikel 10. Spandoeken over de weg.....	18
Artikel 11. Verwijzingen naar particuliere parkeerplaatsen	18
Artikel 12. Anti-ramkraakpalen	18
Artikel 13. Fietsenrekken	18
Artikel 14. Voorwerpen of stoffen die kortstondig op de weg worden geplaatst	19
Artikel 15. Aankleding straatmeubilair	19
Artikel 16. Inboedels	19
Artikel 17. Gedenktekens en bermmonumenten	19

Bijlage A: Tekst van artikel 1.1 APV (Begripsomschrijvingen)

Bijlage B: Tekst van artikel 2.1.4.1 (Voorwerpen of stoffen op, aan of boven de weg)

Bijlage C: Relevante artikelen uit de Welstandsnota

Bijlage D: CROW-richtlijnen voor het markeren van onverlichte obstakels

Afkortingen

APV	Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Sluis 2006
Awb	Algemene wet bestuursrecht
Babw	Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer
BW	Burgerlijk Wetboek
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water en Wegenbouw en de verkeerstechniek
GemW	Gemeentewet
WvSv	Wetboek van Strafvordering

1. Inleiding

Het gebruik van de openbare ruimte is de laatste jaren sterk toegenomen. Straten worden ingericht met straatmeubilair, palen, borden, vlaggenmasten, kramen met verkoopwaar, terrassen, bloembakken, decoratiemateriaal, etcetera. Kortom: de openbare ruimte wordt in gebruik genomen voor het plaatsen van voorwerpen in de ruimste zin van het woord.

De huidige inrichting van de openbare ruimte, met name die van de wegen, leidt regelmatig tot klachten. De meeste problemen zijn:

- gevaar en/of hinder bij het gebruik van de weg
- toename van het illegaal in gebruik nemen van de weg
- aantasting van het uiterlijk aanzien van het straatbeeld en
- overtreding van de verleende vergunning.

Wij achten het gewenst om nadere beleidsregels op te stellen voor specifiek gebruik van de openbare ruimte. Enerzijds, omdat er inmiddels een wildgroei van allerlei regels is ontstaan. Anderzijds, omdat de APV onvoldoende grondslag biedt voor de gemeente om naar eigen inzicht en wensen de vergunningen in te richten en tegen overtredingen op te treden.

Niet alle wijzen van gebruik van de openbare ruimte staan in deze beleidsregels genoemd. Enkele daarvan staan namelijk genoemd in andere beleidsnota's, zoals de nota evenementenbeleid, het vent- en standplaatsenbeleid en het terrassenbeleid. Onderhavige beleidsregels hebben dan ook geen betrekking op die beleidsterreinen.

Deze beleidsregels krijgen nog een vervolg. Het gebruik van de openbare ruimte gaat immers verder dan alleen maar uitstallingen, decoratie, etc.. Het gaat ook over het gebruik van de openbare ruimte voor evenementen. Die vervolgregels gaan in op het aanwijzen van evenemententerreinen en de wijze waarop dergelijk gebruik in rekening wordt gebracht (zie ook hoofdstuk 5).

2. Doel en uitgangspunten

2.1. Doel

Het doel van deze beleidsregels is uitvoering te geven aan artikel 2.1.4.1 APV, waarin vermeld staat dat wij beslissen op aanvragen om de weg of weggedeelten anders te gebruiken dan overeenkomstig de publieke functie ervan.

2.2. Uitgangspunten

Het wel of niet toestaan van een bepaald gebruik van de openbare ruimte is afhankelijk van de ruimte ter plaatse, het gebruik of de functie van een gebied. We hanteren de volgende uitgangspunten:

- het zorgdragen voor een doelmatig gebruik van de openbare weg;
- het verbeteren van de leefbaarheid en de visuele kwaliteit van de openbare weg;
- het voorkomen of beperken van overlast;
- het bieden van bescherming uit oogpunt van verkeersveiligheid;
- het creëren van inzichtelijkheid en duidelijkheid;
- het zorgdragen voor een beheersbare en handhaafbare situatie;
- het zorgdragen voor een gebruiksvriendelijke stad voor weggebruikers, waaronder rolstoelgebruikers en personen met kinderwagens;
- het voorkomen van ergernissen van weggebruikers, omwonenden en collega-ondernemers.

De rol van de gemeente is het doelmatig beheren van de openbare weg. Enerzijds het in goede staat houden daarvan, anderzijds het toezien op het bijzondere gebruik daarvan door derden. Onder bijzonder gebruik verstaan we “ander gebruik dan waarvoor de weg primair bedoeld is”: de rijbaan is voor het rijdend en stilstaand verkeer, het voetpad om op te lopen, etcetera. Bijzonder is dan bijvoorbeeld het uitstallen van goederen, al dan niet door een stelling of tafel.

3. Juridisch kader

3.1. APV

Artikel 2.1.4.1 APV geeft ons de mogelijkheid greep te houden op situaties die hinder en/of gevaar opleveren of ontsierend kunnen zijn. Voor de toepassing van dit artikel moet u denken aan het plaatsen van reclameborden of zuilen, containers, meubilair ten behoeve van terrassen en dergelijke. De controle hierop is nodig ter bescherming van bepaalde belangen. Het gaat dan met name om de bescherming van de verkeersveiligheid en het gevaar of de hinder die de voorwerpen of stoffen voor personen of goederen kunnen opleveren. Eenvoudiger gezegd zorgt het artikel ervoor dat burgers dan wel ondernemers niet zomaar de weg of een weggedeelte mogen gebruiken *anders dan de publieke functie daarvan*.

Hiervoor is een vergunning nodig. Een vergunning in de zin van 2.1.4.1 APV kan naar tijdsduur variëren van een dag (bijv. voor steigers), een maand (bijv. voor straatversiering) tot drie jaar (bijv. uitstallingen). Aan een vergunning kunnen wij op basis van artikel 1.4 APV voorschriften verbinden.

Verder geeft artikel 2.1.4.1 APV de mogelijkheid te toetsen op "redelijke eisen van welstand".

Ten opzichte van het oude artikel 2.1.5.1 APV gemeente Sluis 2005 heeft de gemeenteraad een aantal wijzigingen en aanvullingen in het artikel aangebracht. Een hiervan lichten wij als volgt toe.

In het eerste lid van het artikel is “overeenkomstig de bestemming” gewijzigd in “overeenkomstig de publieke functie”. Dit is gedaan, omdat het woord “bestemming” verwarring teweeg bracht. Het gaat er namelijk niet slechts om welke bestemming ter plaatse geldt, maar om welke functie de weg of het weggedeelte heeft. Het kan zo zijn dat voor een bepaald gebied, waarin wegen voorkomen, geen bestemmingsplan is vastgesteld. In een dergelijk geval rust op die wegen geen bestemming. Door het gebruik van het begrip “publieke functie” is het verbod van het eerste lid toch van toepassing op zulke wegen. Het kan ook zijn dat de wegen in een bestemmingsplan niet nader zijn aangeduid, bijvoorbeeld paden die zich in een natuurgebied bevinden. Ook in dit geval ondervangt het gebruik van het begrip “publieke functie” het ontbreken van een precieze bestemming.

Reikwijdte van het begrip “weg”

Het begrip "weg" is nader uitgewerkt in artikel 1.1, aanhef en onder a APV (zie bijlage A voor de tekst van dit artikel). Hieronder vallen in ieder geval alle openbare wegen, paden en voetpaden en de daarbij behorende bermen.

Het begrip "weg" in de APV is ruimer dan in de verkeerswetgeving. Als motieven liggen ten grondslag de verkeersveiligheid en het gevaar en/of hinder die de stoffen of voorwerpen voor personen of goederen kunnen opleveren. Het artikel beperkt zich niet tot het plaatsen, aanbrengen, of hebben van stoffen of voorwerpen op de weg, maar heeft tevens betrekking op het plaatsen, aanbrengen of hebben van stoffen of voorwerpen aan of boven de weg.

In het algemeen kunnen wij stellen dat alle voor het publiek toegankelijke ruimten onder de werking van dit artikel vallen.

Hoewel de titel van deze beleidsregels wellicht anders doet vermoeden, gelden de regelgeving in deze beleidsregels ook voor het gebruik van particuliere grond, zodra dit gebruik betrekking heeft op voorwerpen op, boven of aan de weg (volgens de definitie van artikel 1.1 APV). Deze beleidsregels zijn niet van toepassing op de gevallen/locaties waarop de Landschapsverordening Zeeland van toepassing is (meestal buiten de bebouwde kom).

3.2. Verordening Precariobelasting

De precariobelasting is een directe belasting die de gemeente heft op het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. In het algemeen berekenen wij precario naar de oppervlakte van de horizontale projectie van de voorwerpen, die zich onder, op of boven de grond bevinden.

Uiteraard is de Verordening precariobelasting niet op particuliere grond van toepassing.

3.3. Legesverordening

Aan het in behandeling nemen van een aanvraag om een vergunning op grond van artikel 2.1.4.1 APV zijn leges verbonden, overeenkomstig de Legesverordening.

3.4. Parkeerverordening

Volgens artikel 7, eerste lid, van de Parkeerverordening is het verboden om een voorwerp dat geen voertuig is te plaatsen of te laten staan op een betaaldparkerenplaats of op een parkeerplaats voor vergunninghouders. Ingevolge het derde lid van dit artikel kan het college hiervoor ontheffing verlenen.

De vraag kan rijzen hoe de afstemming van artikel 7 Parkeerverordening is geregeld met artikel 2.1.4.1 APV wanneer een voorwerp dat geen voertuig is op een dergelijke parkeerplaats wordt geplaatst. In een dergelijke situatie is zowel een vergunning op grond van artikel 2.1.4.1 APV als een ontheffing op grond van artikel 7, derde lid Parkeerverordening nodig. De twee beschikkingen worden, voor zover mogelijk, in één besluit opgenomen.

3.5. Woningwet

Als een bouwwerk zich op, aan of boven de weg bevindt, vindt naast toetsing aan artikel 40 Woningwet ook een toetsing plaats aan artikel 2.1.4.1 APV. Op deze wijze vindt dan ook een toetsing plaats aan de belangen die artikel 2.1.4.1 APV beschermt.

De aanvraag van een voorwerp op, aan of boven de weg dat tevens een bouwvergunningplichtig bouwwerk is, behandelen wij in een tweetal beschikkingen. Wij geven namelijk zowel een beschikking naar aanleiding van de bouwaanvraag als een beschikking naar aanleiding van de artikel 2.1.4.1-vergunning af.

3.6. Burgerlijk Wetboek

Boek 5, titel 1, van het BW regelt eigendom in het algemeen. Aangezien de gemeente de eigenaresse is van de openbare ruimte, kan zij regels stellen aan het gebruik van die ruimte en een vergoeding vragen voor het gebruik ervan. Daarbij moet zij overigens wel rekening houden met het gestelde in artikel 1, tweede lid, boek 5 BW: "Het staat de eigenaar met uitsluiting van een ieder vrij van de zaak gebruik te maken, mits dit gebruik niet strijdt met rechten van anderen en de op wettelijke voorschriften en regels van ongeschreven recht gegronde beperkingen daarbij in acht worden genomen."

Tegen de privaatrechtelijke (onthouding van) toestemming tot gebruik van gemeentegrond staat geen bezwaar- en beroepsmogelijkheid open.

4. Beleidsregels gebruik openbare ruimte

4.1. Algemeen

De bepalingen over voorwerpen of stoffen op, aan of boven de openbare weg uit artikel 2.1.4.1 APV zijn vrij ruim geformuleerd om een flexibele basis te hebben voor het gemeentelijk toezicht op het gebruik van de weg. Uit de tekst van het APV-artikel valt niet altijd direct af te lezen of bepaalde activiteiten op de weg al dan niet zijn toegestaan. Evenmin is het duidelijk welke regels in acht moeten worden genomen. Ze zijn bestemd als een juridisch kader om ongewenst gebruik tegen te gaan. Om explicieter aan te geven welke regels gelden ten aanzien van het gebruik van de weg, werken we de bepalingen verder uit in de vorm van beleidsregels.

Artikel 2.1.4.1, tweede lid, APV kent met de leden a. tot en met c. een drietal weigeringsgronden dat nadere beleidsmatige invulling behoeft. Paragraaf 4.2 geeft een uitwerking van bovengenoemde weigeringsgronden.

4.2. De weigeringsgronden van artikel 2.1.4.1 APV

Ingevolge deze bepaling kunnen wij een vergunning bedoeld in het eerste lid weigeren:

- a. indien het voorwerp of de stof schade aan de weg veroorzaakt (art. 2.1.4.1, lid 2, aanhef en onder a, zie § 4.2.1);
- b. indien het voorwerp of de stof gevaar oplevert voor de bruikbaarheid van de weg of voor het doelmatig en veilig gebruik daarvan (art. 2.1.4.1, lid 2, aanhef en onder a, zie § 4.2.2);
- c. indien het voorwerp of de stof een belemmering kan vormen voor het doelmatig beheer en onderhoud van de weg (art. 2.1.4.1, lid 2, aanhef en onder a, zie § 4.2.3);
- d. indien het gebruik in strijd is met de redelijke eisen van welstand (art. 2.1.4.1, lid 2, aanhef en onder b, zie § 4.2.4);
- e. in het geval van hinder voor gebruikers van de in de nabijheid gelegen onroerende zaak (art. 2.1.4.1, lid 2, aanhef en onder c, zie § 4.2.5).

4.2.1. Schade aan de weg

Indirect gevaar, hinder of overlast kan ontstaan wanneer het object schade aan de weg veroorzaakt, waardoor de feitelijke bruikbaarheid van de weg in het geding komt. Voor wat betreft het plaatsen van (potentieel) schadeveroorzakende voorwerpen of stoffen kunnen wij toestemming verlenen met duidelijke eisen ter voorkoming van schade dan wel het direct (laten) herstellen van de schade. Dergelijke eisen nemen wij als vergunningvoorschriften in de vergunning op. Het verwijderen van klinkers of tegels voor het plaatsen van objecten is slechts in uitzonderlijke gevallen mogelijk: wanneer er geen goede alternatieven zijn en alleen onder toezicht van de gemeente.

4.2.2. Verkeersveiligheid en bruikbaarheid van de weg

Deze paragraaf beoogt regels te stellen over het plaatsen van voorwerpen of stoffen (kortweg: obstakels) op de rijbaan en op het trottoir. Ook besteden wij aandacht aan het markeren van op deze weggedeelten geplaatste obstakels.

Obstakels op de rijbaan

Het spreekt voor zich dat vanuit het oogpunt van verkeersveiligheid de voor de rijbaan bestemde gedeelten van de weg zoveel mogelijk vrij moeten worden gehouden. In het algemeen is het plaatsen van obstakels op dat gedeelte van de weg niet wenselijk. Dit is niet alleen van belang met het oog op regulier verkeer, maar ook in verband met het aanrijden van hulpdiensten zoals brandweer en ambulance. Volgens de richtlijnen van de brandweer moet de vrije doorgangsbreedte voor brandweervoertuigen op alle plaatsen van de aanrijroute minimaal 3,5 meter bedragen.

Hierbij tekenen wij aan dat deze richtlijnen vooral betrekking hebben op nieuwbouw en verbouw aangezien deze minimale breedte bij al lang bestaande bebouwing soms redelijkerwijs niet meer realiseerbaar is.

Daarnaast moet boven de rijbaan gedeelte minimaal 4,50 meter vrije ruimte bestaan. Deze hoogte is gebaseerd op de normen voor de maximale hoogte van vrachtverkeer, die 4 meter bedragen, en de richtlijnen van de brandweer en de bouwverordening, die een minimale hoogte van 4,20 meter voorschrijven.

Wij weigeren in beginsel een vergunning voor het plaatsen van een voorwerp op de rijbaan, tenzij de situatie ter plaatse geen andere mogelijkheid biedt. Wanneer een aanvraag wordt ingediend voor het plaatsen van een voorwerp zoals een container, een hijskraan of iets dergelijks moet de aanvrager eerst de noodzakelijkheid van het plaatsen op de rijbaan aantonen. Het voorwerp zou bijvoorbeeld ook op één of meerdere parkeerplaatsen of zelfs in een tuin kunnen staan. Wanneer deze mogelijkheden niet voorhanden zijn, kunnen wij ervoor kiezen om de vergunning toch te verlenen. In dergelijke gevallen overleggen wij in ieder geval met de hulpdiensten (brandweer, ambulance en politie). Op deze wijze kunnen deze hulpdiensten adviseren of het tijdelijk plaatsen van het object uit veiligheidsoverwegingen mogelijk is.

Het obstakel wordt volgens de daarvoor geldende richtlijnen (die van het CROW) gemarkeerd.

Obstakels op het trottoir

Trottoirs mogen in twee richtingen gebruikt worden. De maatvoering moet het daarom mogelijk maken dat twee tegemoetkomende trottoirgebruikers elkaar ongehinderd kunnen passeren, ook als één van hen of beiden tassen draagt, een kinderwagen duwt of in een rolstoel rijdt.

In overeenstemming met het terrassenbeleid bedraagt de absolute minimum doorloopbreedte 1,50 meter. Deze afstand is gebaseerd op de richtlijnen van het ministerie van Verkeer en Waterstaat, jurisprudentie en het Handboek verkeersvoorzieningen voor mensen met een handicap". Boven dit gedeelte moet op basis van artikel 2.5.8, tweede lid, van de Bouwverordening minimaal een 2,20 meter vrije ruimte bestaan om te voorkomen dat men het hoofd stoot.

Over het algemeen is het onderscheid tussen de verschillend bestemde gedeelten van de openbare weg fysiek zichtbaar door verschil in gebruikt bestratingmateriaal (dit geldt overigens niet voor gedeelten in het centrum van de kern Sluis), hoogteverschil (trottoirs) dan wel door aangebrachte belijning.

Markering van op de weg geplaatste obstakels

Het wegverkeer wordt regelmatig geconfronteerd met onverlichte obstakels op of langs de rijbaan. De bekendste vormen hiervan zijn vuil-, voorraad- en opslagcontainers, diverse soorten cabines en opgeslagen bouwmaterialen of bouwafval.

Als deze obstakels niet goed gemarkeerd zijn, kunnen zij gemakkelijk aanleiding geven tot verkeersonveilige situaties, vooral bij duisternis en slecht weer. Ongevallengegevens leren dat er in Nederland jaarlijks circa 20 verkeersslachtoffers zijn te betreuren door ongevallen met onverlichte obstakels (met name met containers).

De beste manier om ongevallen te voorkomen is verlichting. Helaas is dat in veel gevallen niet mogelijk. Markering door middel van reflectoren is dan de beste optie. In de richtlijnen van het CROW uit 1998, getiteld *Markering onverlichte obstakels*, staat beschreven hoe obstakels op de weg mogen worden geplaatst en hoe deze moeten zijn gemarkeerd.

Wat betreft de regels voor het plaatsen en markeren van grote voorwerpen op de weg (met name containers) knopen wij in deze beleidsregels aan bij de richtlijnen van het CROW.

Deze richtlijnen gelden voor deze beleidsregels als toetsingsnorm.

Wij verlenen slechts een vergunning voor het plaatsen van container of ander groot voorwerp op de weg als deze container is voorzien van de door de CROW-richtlijnen voorgeschreven markering. De verplichting tot markering nemen wij in de vergunningvoorschriften op.

Als de eigenaar of gebruiker over een vergunning beschikt maar de markeringsvoorschriften niet daadwerkelijk naleeft, zullen onmiddellijk bestuurlijke maatregelen volgen, omdat ingeval van schade een eventuele vordering tegen de gemeente, gelet op de risicoaansprakelijkheid van de gemeente als wegbeheerder, kans van slagen zal hebben.

4.2.3. Doelmatig onderhoud en beheer van de weg

Wegen worden vanzelfsprekend niet slechts gebruikt door regulier verkeer. Ook hulpdiensten en reinigingsdiensten zijn gebaat bij het vrijhouden van wegen en goede toegang tot locaties en voorzieningen. Zo kunnen zij hun bijzondere taak ten behoeve van het algemene nut goed vervullen. Ook voor het machinaal reinigen van wegen is het van belang dat het aantal obstakels op de weg tot een minimum wordt beperkt. Onderhoudswerkzaamheden als het repareren van straatlantaarns en het zuigen van rioolkolken moeten zonder belemmering door obstakels kunnen plaatsvinden. Blusvoertuigen moeten zonder belemmering door obstakels op, aan of boven de weg toegang hebben tot bluswatervoorzieningen. Bluswatervoorzieningen zijn:

- aansluiting op een waterleidingnet (drinkwater, bluswaterriool);
- een reservoir (bijvoorbeeld een waterreservoir op het dak);
- een blusvijver of ander oppervlaktewater;
- een waterput of -bron.

Wij houden er bij de vergunningverlening rekening mee, dat objecten niet op of te dicht bij genoemde voorzieningen geplaatst worden.

4.2.4. De redelijke eisen van welstand.

Artikel 2.1.4.1, tweede lid, sub b APV stelt dat wij een vergunning kunnen weigeren als het (beoogde) gebruik hetzij op zichzelf, hetzij in verband met de omgeving niet voldoet aan redelijke eisen van welstand. De vraag of het (beoogde) gebruik voldoet aan de redelijke eisen van welstand, beoordelen wij aan de hand van onze Welstandsnota. In het kader van deze beleidsregels moet u bij objecten die wij toetsen aan de Welstandsnota vooral denken aan voorwerpen, die onder andere moeten voldoen aan de eis dat we streven naar een hoogwaardige uitstraling met dito materiaal- en kleurgebruik. Uiteraard bevinden de materialen zich in een goede staat van onderhoud.

4.2.5. Hinder voor gebruikers van de in de nabijheid gelegen onroerende zaak

Artikel 2.1.4.1, tweede lid, sub c APV regelt dat wij een vergunning kunnen weigeren in het belang van de voorkoming of beperking van overlast voor gebruikers van de in de nabijheid gelegen onroerende zaak. In zijn algemeenheid moet overlast c.q. hinder voor gebruikers van het in de nabijheid gelegen onroerend goed ten gevolge van de aanwezigheid van objecten op de openbare weg voorkomen dan wel beperkt worden.

Met name bewoners kunnen direct dan wel indirect hinder van objecten ondervinden.

Directe hinder ten gevolge van het plaatsen van een object

Directe hinder ontstaat onder andere wanneer de plaatsing van het object toegang of ontsluiting van het in de nabijheid gelegen onroerend goed onmogelijk maakt, en is daarom niet toegestaan. Wij weigeren een aanvraag in dat geval.

Indirecte hinder ten gevolge van het plaatsen van een object

Van indirecte hinder is sprake wanneer ten gevolge van de aanwezigheid van het object hinder ontstaat. Gedacht kan worden aan licht- en geluidsoverlast. Bepalend is natuurlijk of

hierbij de aanvaardbare grenzen overschreden worden. Hierbij zijn de normen van de hierop toeziende regelgeving van toepassing (bijvoorbeeld het Besluit Horeca-, sport- en recreatie-inrichtingen milieubeheer).

Het spreekt voor zich dat in sommige situaties moet worden geaccepteerd dat voorwerpen op, aan of boven de weg worden geplaatst. Stel dat bij een pand de waterleiding is gesprongen, de kelder volloopt en een lawaai veroorzakende pompinstallatie op de stoep wordt geplaatst. Een dergelijke vorm van overlast is in beginsel toegestaan, men kan hier immers spreken van een overmachtsituatie. Voor het aanvragen van een vergunning is onder dergelijke omstandigheden geen tijd.

Gelet op het begrip "overmacht" in het strafrecht, is het zo dat overtreding van artikel 2.1.4.1 APV in geval van een overmachtsituatie geen strafbare gedraging oplevert.

Uiteraard moet de overlastsituatie zo spoedig mogelijk worden beëindigd.

Een andere vorm van overlast die kan worden geaccepteerd ontstaat door het plaatsen van een steiger op de weg bedoeld om er bijvoorbeeld schoonmaak –of onderhoudswerkzaamheden mee te verrichten. Hoewel deze situaties in de ogen van sommigen als overlast zouden kunnen gelden, is het noodzakelijk dat dergelijke werkzaamheden zo nu en dan plaatshebben. Het is wel de bedoeling dat deze voorwerpen zich niet onnodig lang op, aan of boven de weg bevinden zonder dat er gebruik van wordt gemaakt.

Uithangborden

In de kernen Cadzand, Breskens, Oostburg en Sluis zijn veel commerciële functies verzameld. Reclame-uitingen door middel van uithangborden zijn in deze gebieden dan ook niet weg te denken. Wat betreft plaatsing, maatvoering en vormgeving gaan we in deze beleidsregels niet op in. Enerzijds, omdat dit onderwerp al uitgebreid wordt beschreven in de Welstandsnota. Anderzijds, omdat op handelsreclame op onroerende zaken niet artikel 2.1.4.1, maar artikel 4.3.3. APV van toepassing is.

5. Kosten

We maken wat de kosten betreft een onderscheid tussen:

- Leges voor de behandeling van de vergunningaanvraag, zoals vastgelegd in de Legesverordening. De raad stelt deze verordening, met bijbehorende tarieventabellen, in de regel jaarlijks vast.
- Precariobelasting voor het in gebruik nemen van gemeentegrond, op grond van het bepaalde in artikel 228 van de GemW en de Verordening Precariobelasting. Ook deze verordening stelt de raad in de regel jaarlijks vast.

We heffen de precariobelasting van degene die één of meer voorwerpen heeft op de gemeentegrond. De oppervlakte die in gebruik genomen wordt is daarbij in principe de grondslag. Artikel 2 van deze verordening stelt immers: "onder de naam precariobelasting wordt een directe belasting geheven ter zake van het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond".

Het verdient echter de voorkeur om bij uitstallingen een bedrag in rekening te brengen op basis van op de totale gevelafstand (= breedte) maal 1 meter (= diepte), ongeacht de hoeveelheid en de vorm van de uitstallingen. Dit vergemakkelijkt de handhavingscontrole. De verordening precariobelasting moet aangepast worden aan de gewenste en hierboven geschetste situatie.

Wellicht ten overvloede: het ontvangen van een precarioaanslag houdt niet in dat men een vergunning krijgt voor gebruik van de openbare ruimte! Het moeten betalen voor het gebruik van de openbare ruimte staat immers los van de toestemming voor dat gebruik.

6. Uitvoering beleid

6.1. Procedure

Hieronder volgt een nadere uitwerking van de procedure die de gemeente volgt bij de uitvoering van de nieuwe beleidsregels:

1. De gemeente informeert alle ondernemers door een publicatie in het Zeeuws Vlaams Advertentieblad in hoofdlijnen over de voorwaarden die in deze beleidsregels genoemd staan. Aan de hand daarvan kan men een formulier voor het aanvragen van een vergunning op grond van artikel 2.1.4.1 APV toegezonden krijgen. Voorlichting vindt ook plaats door toezending van de beleidsregels naar ondernemersverenigingen en dorps- en stadsraden.
2. De gemeente toetst alle ingekomen vergunningaanvragen zowel aan het bepaalde in artikel 2.1.4.1. APV, als aan deze beleidsregels.

6.2. Handhaving

6.2.1. Inleiding

In het kader van de handhaving van het geformuleerde beleid maken wij onderscheid tussen bestuurlijke maatregelen en strafrechtelijke maatregelen. Hieronder volgt een uiteenzetting van deze instrumenten en stellen wij een beleid voor hoe te handhaven bij een overtreding van artikel 2.1.4.1 APV.

Er kunnen zich grofweg twee vormen van overtredingen voordoen op grond waarvan kan worden gehandhaafd. Handhaving kan noodzakelijk zijn als zonder vergunning in de zin van artikel 2.1.4.1 APV een voorwerp op, aan of boven de weg wordt geplaatst. Een tweede mogelijkheid is dat wel een vergunning aanwezig is, maar dat in strijd wordt gehandeld met de voorschriften die zijn verbonden aan deze vergunning.

6.2.2. Bestuurlijke maatregelen tot handhaving

Tot de mogelijkheden om bestuurlijk te handhaven staan ons de middelen bestuursdwang en dwangsom ter beschikking.

Onder bestuursdwang verstaat artikel 5:21 Awb: het door feitelijk handelen of door of vanwege een bestuursorgaan optreden tegen hetgeen in strijd is met bij of krachtens enig wettelijk voorschrift gestelde verplichtingen is of wordt gedaan, gehouden of nagelaten. Bestuursdwang kunnen wij gebruiken wanneer een wettelijk voorschrift wordt overtreden of wanneer voorschriften verbonden aan een vergunning worden overtreden. Bestuursdwang is bij uitstek een instrument dat kan worden ingezet wanneer een voorwerp zonder vergunning op, aan of boven de weg voor zo een nijpende situatie zorgt dat onder geen beding kan worden gewacht met het (doen) verwijderen van dit voorwerp.

In de praktijk betekent het vorige dat wij het instrument bestuursdwang bij voorkeur inzetten bij gevaarlijke, extreem hinderlijke of milieuvervuilende situaties. Hierbij kunt u bij voorbeeld denken aan het onbeschermd plaatsen van brandstoffen, het plaatsen van een slecht gemarkeerde container of laaghangende kabels over de weg en dergelijke. De kosten die gemoeid zijn met het uitoefenen van bestuursdwang verhalen wij op de overtreder.

In plaats van het opleggen van bestuursdwang kunnen wij er ook voor kiezen om een dwangsom op te leggen aan de overtreder van artikel 2.1.4.1 APV (tegelijkertijd bestuursdwang en dwangsom opleggen mag niet).

6.2.3. Strafrechtelijke maatregelen tot handhaving

Op grond van artikel 6.1 APV een proces-verbaal worden opgelegd aan de overtreder van artikel 2.1.4.1 APV. Deze sanctie kan bestaan uit een maximale geldboete van de tweede categorie (€ 3.350,00) of hechtenis van ten hoogste 3 maanden. Hiertoe is de gemeente niet bevoegd. De opsporing van strafbare feiten, bedoeld in artikel 6.1 APV is opgedragen aan de in artikel 141 of 142 WvSv genoemde opsporingsambtenaren. Bij een overtreding van de

APV kan de Officier van Justitie hechtenis of een geldboete eisen bij de rechter of een schikkingsvoorstel sturen aan de overtreder. Een dergelijke transactie kan ook worden aangeboden door de politie of andere daartoe bevoegde opsporingsambtenaren, mits het geval zich daarvoor leent.

6.2.4. Toezicht

De toezichthouders houden minstens twee maal per jaar, één keer in het voorjaar en één keer in het najaar, een gerichte controleactie naast de reguliere controles. Indien blijkt dat de ondernemer illegaal voorwerpen uitstalt, dan wel handelt in strijd met de voorschriften in de vergunning en/of regelgeving, dan spreekt de toezichthouder hem direct op aan. Afhankelijk van de situatie, vraagt de toezichthouder aan de ondernemer om een vergunning aan te vragen, dan wel eist hij herstel van de strijdige situatie. Eén en ander zal de gemeente in een brief bevestigen.

6.2.5. Evaluatie

Ten behoeve van de voortgang van het proces, evenals ten behoeve van de beoordeling van de beleidsregels in de praktijk, houdt de gemeente uiterlijk binnen twee jaar na inwerkingtreding van het beleid een evaluatie.

7. Overgangsrecht

7.1. Gevolgen bestaande situaties

Uitvoering van het nieuwe beleid in de praktijk kan er toe leiden dat bestaande vergunningen in strijd zijn met dit beleid. Ten behoeve van de eenduidigheid is het niet gewenst onderscheid te hebben en te behouden tussen bestaande situaties en nieuwe situaties.

Op grond van de huidige regels verleent de gemeente jaarlijks een vergunning voor het hebben van uitstallingen. Na het verstrijken van de geldigheid van de vergunning toetst de gemeente de nieuwe aanvraag aan het hiervoor beschreven beleid en verleent op basis daarvan al dan niet vergunning. Voor een aantal ondernemers kan uitvoering van het nieuwe beleid tot gevolg hebben dat zij minder ruimte krijgen om hun goederen uit te stallen, dan dat zij tot op heden gewend waren. Uit oogpunt van zorgvuldigheid bieden wij hen een overgangstermijn van maximaal zes maanden, afhankelijk van de te wijzigen situatie. Wij stellen ons namelijk voor dat het verplaatsen van voorwerpen naar de nu toegestane ruimte (bijvoorbeeld omdat een hobbelmachine nu tegen de gevel geplaatst moet worden) minder ingrijpend en tijdrovend is, dan de aanschaf van nieuwe rekjes ten behoeve van uitstallingen.

7.2. Overgangsregeling

Zoals onder § 7.1 reeds is aangegeven, kan de invoering van het nieuwe beleid voor een aantal ondernemers betekenen dat zij minder grond in gebruik mogen nemen voor het hebben van uitstallingen, dan zij tot op heden in gebruik hebben. Daar het niet gewenst en niet redelijk is deze ondernemers in een keer met deze nieuwe regels te confronteren dient hen een overgangstermijn te worden geboden. Een overgangstermijn van zes maanden hierin is redelijk. Enerzijds biedt de gemeente hiermee de betreffende ondernemer enige ruimte om de situatie aan te passen aan de nieuwe regelgeving, anderzijds beperkt de gemeente de termijn waarbinnen een ieder moet voldoen aan dezelfde regels, wat uit oogpunt van overzichtelijkheid en gelijkheid gewenst is.

8. Uitvoeringsregels openbare ruimte

Artikel 1. Begripsomschrijvingen

In deze beleidsregels verstaan we onder

1. uitstallingen: tentoongestelde goederen op de weg;
2. weg: de weg als bedoeld in artikel 1.1, aanhef en onder a, APV.
3. centrumgebied: in Breskens het gebied van Oranjeplein tot Spuiplein, in Cadzand de Boulevard de Wielingen, in Oostburg het gebied Markt, Ledelplein, Raadhuisplein, Burchtstraat en Eenhoornplantsoen en in de kern Sluis het gebied dat als winkelerf is aangeduid.

Artikel 2. Algemene voorwaarden

1. Het college verleent voor het plaatsen van (mogelijk) schadeveroorzakende voorwerpen of stoffen alleen onder nadere voorschriften een vergunning. In ieder geval moet de situatie na verwijdering van het object in oorspronkelijke staat worden hersteld en komt eventuele schade voor rekening van de aanvrager.
2. De voor de rijbaan bestemde gedeelten van de openbare weg zijn in beginsel obstakelvrij.
3. Obstakels op de rijbaan of op het trottoir moeten volgens de daarvoor geldende richtlijnen worden gemarkeerd.
4. Voor voetgangers, gehandicapten en dergelijke moet op het voor hen beschikbare weggedeelte altijd een doorgang van ten minste 1,50 meter aanwezig zijn. Dit kan inhouden dat zich binnen 1,50 meter van straatmeubilair, lantaarnpalen, en dergelijke geen voorwerpen bevinden.
5. Het college verleent geen vergunning voor het plaatsen van voorwerpen of stoffen op, aan of boven de weg wanneer deze een belemmering vormen of kunnen vormen voor:
  - a. de bereikbaarheid van objecten die door of vanwege de gemeente zijn geplaatst of worden gebruikt ten behoeve van het algemeen nut, of;
  - b. het reinigen van een weg of een weggedeelte.
6. De toegang of ontsluiting van naastgelegen percelen mag niet worden belemmerd.
7. Enkel de openbare ruimte voor het eigen (winkel-) pand (in beheer en/of eigendom) mag gebruikt worden voor het wegzetten van voorwerpen.
8. De maximale openbare ruimte die gebruikt mag worden, om welke reden dan ook (binnen de kaders van deze beleidsregels) bedraagt 1 meter, gerekend vanaf de gevel, en wel over de gehele breedte van het (winkel-) pand. Zijwaartse uitbreiding is niet toegestaan.
9. Indien de gevellijn is gelegen achter de rooilijn, kan (indien dit het straatbeeld ten goede komt en er geen sprake is van enige vorm van hinder) het college afwijken van het bepaalde onder punt 8.
10. Voorwerpen die hoger zijn dan 1 meter staan direct tegen de gevel geplaatst.
11. Binnen een afstand van 1,50 meter, gerekend vanuit het weggedeelte dat voornamelijk gebruikt wordt voor gemotoriseerd verkeer (inclusief parkeervakken) bevinden zich geen voorwerpen. Dit bevordert het veilig en schadevrij in- en uitstappen.
12. Binnen een afstand van 0,50 meter van een bluswatervoorziening bevinden zich geen (uitgestalde) voorwerpen.
13. De voorwerpen bestaan uit verplaatsbare objecten.
14. De voorwerpen bevinden zich in een deugdelijke staat.
15. Het gebruik van hoogwaardige materialen en kleuren die passen in het straatbeeld verdient de voorkeur.
16. Opgehangen voorwerpen steken niet meer dan 1,00 meter buiten de gevel uit en hangen niet lager dan 2,20 meter.
17. De voorwerpen op de weg moeten in het stads-, dorps- en straatbeeld passen.

Artikel 3. Uitstallingen

1. Na sluitingstijden bevinden zich geen uitstallingen voor het (winkel)pand.
2. Bij bijzondere activiteiten (zoals evenementen) of bij het uitvoeren van werkzaamheden (voor of nabij het winkelpand) kunnen we tijdelijk het gebruik van een verleende vergunning opschorten.
3. De uitstalling als opslag van goederen is niet toegestaan; de uitstalling vormt slechts een presentatie van wat men in de winkel verkoopt en mag geen vergroting van het winkelvloeroppervlak vormen.

Artikel 4. Decoratie-, en aankleedmateriaal

1. Verkeersgeleiding is een taak van de overheid. Voorwerpen die particulieren en ondernemers gebruiken om het verkeer voorbij hun pand te geleiden of om te leiden staan wij niet toe.
2. Decoratie-, reclame- en aankleedmateriaal mag na sluitingstijd buiten blijven staan, waarbij de ondernemer dit materiaal zo dicht mogelijk tegen de gevel plaatst, met het oog op de veiligheid van de weggebruikers.

Artikel 5. Permanente reclame- en aanduidingsborden

1. Per winkel/inrichting staan wij slechts borden toe, die een directe relatie moeten hebben met de activiteit, die daarin wordt ondernomen.
2. Alleen gedurende de openingstijden van de winkel/inrichting mogen de borden, als genoemd in het eerste lid van dit artikel, voor de gevel worden geplaatst.
3. De borden moeten direct voor de winkel/inrichting en direct tegen de gevel worden geplaatst, indien ze hoger zijn dan 1 meter.

Artikel 6. Tijdelijke reclame- en aanduidingsborden

1. Het college verleent vergunning voor het plaatsen van borden met uitingen van een ideëel doel.
2. Het college verleent vergunning voor het plaatsen van borden voor activiteiten die een rechtstreeks toeristisch, cultureel of economisch belang voor de gemeente Sluis hebben, voor zo ver die activiteiten in de gemeente Sluis plaatsvinden.
3. Aanduiding van activiteiten die specifiek in een kern plaatshebben, vinden enkel plaats op de daartoe uitgeruste bruine borden die aan de invalswegen van elke kern geplaatst staan.
4. Per ideëel doel of activiteit verlenen wij een vergunning voor maximaal 5 (sandwich- / driehoeks-) reclameborden per kern.
5. De maximale omvang van een reclamebord aan een lantaarnpaal mag 122 cm hoog en 61 cm breed zijn
6. Borden mogen worden geplaatst vanaf twee weken voor de activiteit tot twee dagen na de activiteit.
7. De reclameborden die niet tijdig door de organisatie / plaatsverwijderd of die in strijd met de vergunning geplaatst zijn, worden namens het college verwijderd.
8. Reclameborden moeten een deugdelijke constructie hebben en van deugdelijk materiaal zijn vervaardigd.
9. Plaatsing en bevestiging van de borden moet zodanig geschieden dat de verkeersveiligheid niet in gevaar wordt gebracht en dat aan gemeente-eigendommen op geen enkele wijze schade wordt toegebracht.

Artikel 7. (elektrische) Speelobjecten voor kinderen

1. Het college verleent vergunning voor het plaatsen van speelobjecten op de weg.
2. De speelobjecten staan tegen de gevel.

Artikel 8. Steigers, stellingen, bouwketen, bouwmaterialen, containers, en dergelijke

1. Het college kan vergunning verlenen voor het plaatsen van steigers, stellingen, bouwketen, containers en dergelijke op of aan de weg.
2. De eigenaar of gebruiker van de in het eerste lid van dit artikel genoemde zaken die deze op de weg wil plaatsen is verplicht om zijn of haar naam en telefoonnummer daarop te vermelden.
3. Het is niet toegestaan om in centrumgebieden tussen vrijdag 18:00 uur en maandag 6.00 uur een open container met bouwmaterialen en dergelijke op de weg te hebben of te plaatsen. Dergelijke containers moeten in de centrumgebieden gedurende deze tijden op deugdelijke wijze zijn afgesloten.

Artikel 9. Zonneschermen en luifels boven de weg

1. De hoogte boven het voor voetgangers bestemde deel van de weg bedraagt minimaal 2,20 meter.
2. Zonneschermen moeten minimaal 0,50 van de rijbaan verwijderd te blijven, in welke stand het zonnescherm zich ook bevindt.
3. Aan luifels en zonneschermen mogen geen voorwerpen worden opgehangen wanneer deze voorwerpen zich hierdoor lager dan 2,20 meter boven het trottoir bevinden.

Artikel 10. Spandoeken over de weg

1. Het college kan vergunning verlenen voor aankondigingen, in de vorm van spandoeken.
2. De in het eerste lid van dit artikel genoemde aankondigingen mogen niet verwijzen naar één of enkele individuele ondernemers.
3. Spandoeken moeten op minimaal 4,50 meter boven de rijbaan hangen en deugdelijk bevestigd zijn.

Artikel 11. Verwijzingen naar particuliere parkeerplaatsen

Het college verleent geen vergunning voor verwijzingen naar particuliere parkeerplaatsen, aangebracht door particulieren en ondernemers.

Artikel 12. Anti-ramkraakpalen

1. Het college kan vergunning verlenen voor het plaatsen van anti-ramkraakpalen.
2. Anti-ramkraakpalen worden geplaatst binnen 1 meter gerekend van uit de gevel.

Artikel 13. Fietsenrekken

Het college verleent geen vergunning voor het plaatsen van fietsenrekken door particulieren en ondernemers.

Artikel 14. Voorwerpen of stoffen die kortstondig op de weg worden geplaatst

1. Geen vergunning is vereist voor het kortstondig op de weg plaatsen van voorwerpen of stoffen.
2. Het eerste lid van dit artikel is niet van toepassing voor voorwerpen die na zonsondergang aan de weg geplaatst worden; daarvoor is wel een vergunning van het college vereist.

Artikel 15. Aankleding straatmeubilair

1. Het college kan vergunning verlenen voor het aankleden van straatmeubilair.
2. Aan de in het eerste lid genoemde vergunning zijn dezelfde voorwaarden van toepassing, als genoemd in artikelen 9 en 10.

Artikel 16. Inboedels

Inboedels die in het kader van ontruiming van woningen op de weg zijn geplaatst, moeten na vijf uren en in ieder geval voor zonsopgang zijn verwijderd.

Artikel 17. Gedenktekens en bermmonumenten

1. Het plaatsen van een gedenkteken in de openbare ruimte moet voorafgaande aan die plaatsing gemeld worden bij het college.
2. Het college kan onder voorwaarden toestemming verlenen voor het plaatsen van een tijdelijk voor de duur van maximaal zes maanden en een semi-permanent gedenkteken voor de duur van maximaal 5 jaar.
3. Een tijdelijk gedenkteken mag geen duurzame elementen bevatten.
4. Het college toetst een tijdelijk gedenkteken op verkeersveiligheid, belemmering van beheer en onderhoud en risico op beschadiging van bomen en nutsvoorzieningen.
5. Het college toetst een semi-permanent gedenkteken op verkeersveiligheid, belemmering van beheer en onderhoud, risico op beschadiging van bomen en nutsvoorzieningen, de beoogde locatie, omvang, constructie en vormgeving en bedoeling.
6. De kosten van aanschaf, plaatsing, onderhoud en verwijdering zijn ten laste van de initiatiefnemers.

Artikel 18. Hardheidsclausule

In de gevallen waarin deze beleidsregels niet voorzien, beslist het bevoegde orgaan.

9. Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1. Begripsomschrijvingen

Voor de uitleg van het begrip "weg" verwijzen wij u naar paragraaf 3.1.

De goederen die onder de definitie van uitstalling vallen kunnen zijn (deze lijst is niet limitatief):

- a. de uit te stallen goederen en de daarbij behorende objecten, behorend tot het gangbare winkelassortiment van de winkel, waarbij ze in de openbare ruimte zijn geplaatst;
- b. de rekken, stellingen, bevestigingsconstructies enz. die gebruikt worden ten behoeve van de uitstalling.

Artikel 2. Algemene voorwaarden

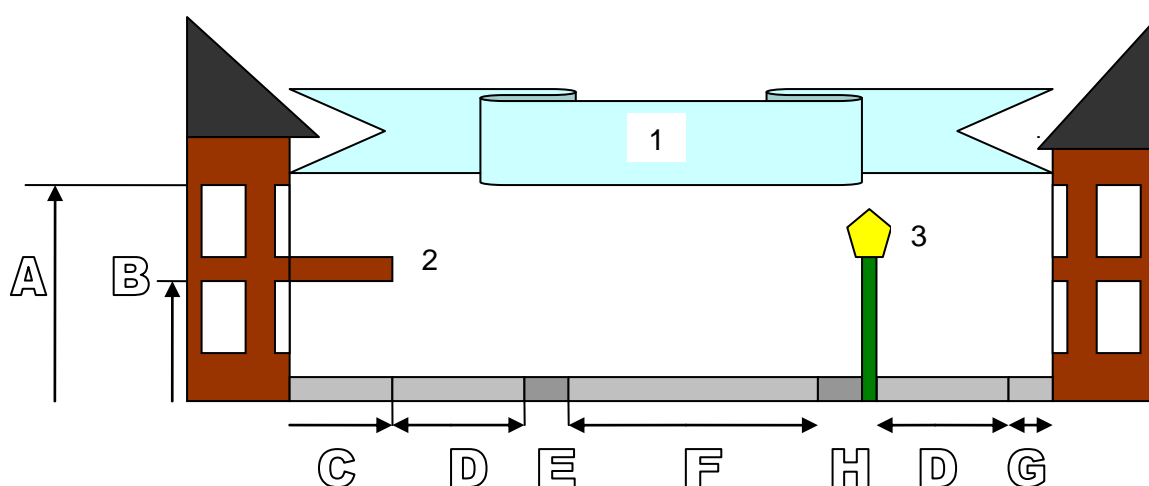
De in dit artikel genoemde voorwaarden gelden voor elk gebruik van de openbare ruimte. Per specifiek gebruik gelden nog aanvullende voorwaarden. Die staan bij de betreffende artikelen (2 t/m 17) genoemd.

De tekening op deze pagina verduidelijkt een en ander, waarbij C en G de locaties voor uitstallingen weergegeven (maximaal 1 meter vanuit de gevel), (D) de minimale doorloopruimte van 1,50 meter en (B) de minimale doorloophoogte van 2,20 meter. Daar waar een arduinen rand aanwezig is (E), behoort die niet tot het rijweggedeelte, noch tot het trottoir.

De ruimte (G) is smaller dan 1 meter, omdat nabij een lantaarnpaal minimaal 1,50 meter doorloopruimte moet zijn. Dit houdt voor de ondernemer in dat hij niet de volledige 1 meter voor zijn uitstallingen mag gebruiken.

Boven het rijweggedeelte (F), en een strook van 0,50 meter aan weerszijden daarvan (H), moet een doorrijhoogte van 4,50 meter (A) aanwezig zijn. Dit is bijvoorbeeld de minimale hoogte waarop spandoeken moeten hangen. De minimale doorrijhoogte is afkomstig van artikel 14 Wegenverkeerswet 1994 juncto artikel 13 Uitvoeringsbesluit Babw

1 = spandoek, 2 = luifel, 3 = lantaarnpaal

Artikel 3. Uitstallingen

De aanwezigheid van het aantal uitstallingen is, zoals gemeld, de laatste jaren toegenomen. Een uitstalling heeft meerdere functies. Voor de ondernemers heeft het naast een commerciële functie (het promoten van artikelen en aanbiedingen), ook een "opslag"-functie. Het biedt de ondernemer namelijk de mogelijkheid om ook buiten de inrichting goederen te plaatsen. Daarentegen heeft de aanwezigheid van uitstallingen op straat ook een bepaalde

functie naar het winkelende publiek, in die zin dat de straten meer "aangekleed" lijken. Zo leveren ze een al dan niet positieve bijdrage aan het straatbeeld. We hebben bewust niet gekozen voor een algemeen verbod van uitstallingen in bepaalde straten, hoewel dit uit oogpunt van handhaafbaarheid en uitstraling de voorkeur zou verdienen. Gelet op de diverse belangen zochten we naar een constructie die voor alle betrokkenen bevredigend en bovendien handhaafbaar is.

Lid 2. In de gevallen waarin dit lid toegepast wordt, bestaat geen recht op teruggave van betaalde leges en/of precariobelasting.

Lid 3. Bakken, rekjes, en dergelijke, die voornamelijk gevuld zijn met dezelfde producten voldoen niet aan deze voorwaarde en staan wij dus niet als uitstalling toe.

Artikel 4. Decoratie-, en aankleedmateriaal

Enkele ondernemers gebruiken de openbare ruimte voor het aankleden van hun (winkel-) pand. Dat vindt bijvoorbeeld plaats in de vorm van plantenbakken of gebruikte wijnvaten.

(horeca-) Ondernemers gebruiken decoratie- en aankleedmateriaal ook om andere redenen:

- markering van de terrassen op het moment dat hun terras is verwijderd;
- (her-) kenbaar maken van hun bedrijf, zonder specifiek reclame voor hun producten te maken;
- een middel ter geleiding van verkeer;
- een beveiligingsmiddel, bijvoorbeeld ter voorkoming van ramkraken.

Niet alleen ondernemers, maar ook particulieren plaatsen decoratie- en aankleedmateriaal. Dit gebeurt meestal in de vorm van bloembakken in de gevallen waarin de woning direct grenst aan de openbare ruimte. In het algemeen komt deze vorm van gebruik van de openbare ruimte niet veel voor en levert het nauwelijks overlast op, zeker niet wanneer het materiaal direct tegen de gevel geplaatst is. Hoewel dit gebruik vergunning- en precarioplichtig is, leggen we die plicht niet actief op. Echter, bij ongewenst of excessief gebruik van de openbare ruimte door particulieren wijzen wij hen wel op de vergunningplicht en passen wij de richtlijnen voor handhaving toe (§ 7.2).

Voor wat betreft de eisen aan de vorm van (licht-) reclame en reclameobjecten verwijzen wij naar pagina 181 e.v. van de Welstandsnota Sluis (bijlage 3).

Artikel 5. Permanente reclame- en aanduidingsborden

Om de bruikbaarheid van de weg voor voetgangers zo veel mogelijk te garanderen, kan het nodig zijn het aantal, de afmetingen en de locatie van een bord nader te regelen.

Wij zien voornamelijk geen aanleiding om nadere eisen te stellen aan de hoeveelheid en maximale hoogte van de borden. Wij gaan er namelijk vanuit dat een ondernemer zelf kan bepalen of overdaad schaadt of juist niet.

Reclameobjecten toetsen wij aan de redelijke eisen van welstand, zoals vastgelegd in de Welstandsnota.

Artikel 6. Tijdelijke reclame- en aanduidingsborden

De borden waarom het hier gaat worden tijdelijk op de weg/het trottoir geplaatst aan of rond lantaarnpalen, verkeersborden en dergelijke. Het doel van deze borden is bijvoorbeeld het aankondigen van evenementen, tentoonstellingen en shows. Naast het feit dat een gedeelte van deze borden beslag legt op de schaarse ruimte in het centrum, worden deze borden soms ook geplaatst op locaties waar dit uit verkeerstechnisch oogpunt ongewenst is. De borden kunnen het uitzicht van automobilisten en andere verkeersdeelnemers belemmeren waardoor verkeersgevaarlijke situaties kunnen ontstaan. Ook brengt deze vorm van tijdelijke reclame met zich mee dat men zich veelal bedient van ondeugdelijke constructies, die

daarnaast vaak niet tegen slecht weer bestand zijn (bijvoorbeeld verregende reclameborden).

Tot op heden gaf het veelvuldige gebruik van dit soort driehoeksborden een zeer rommelig straatbeeld, vooral gedurende het zomerseizoen.

De gemeente streeft naar het plaatsen van meerdere (gemeentelijke) borden in de kernen waarop dit soort bekendmakingen aangebracht kunnen worden. Dit zijn mogelijk dezelfde borden die gebruikt worden voor het aanbrengen van verkiezingsposters. Het gevolg is wel dat de borden in de periode van zes weken voorafgaande aan verkiezingen enkel voor die verkiezingen gebruikt mogen worden. Slechts bij een dergelijke incidentele samenloop staan wij driehoeksborden toe.

De gemeentelijke borden kunnen overigens ook gebruikt worden voor het verkondigen van meningen, in overeenstemming met artikel 2.4.8 APV.

Wij onderscheiden de tijdelijke reclame- en aanduidingsborden in drie categorieën:

- a. borden voor activiteiten die van rechtstreeks toeristisch/economisch belang zijn voor de gemeente Sluis;
- b. borden voor activiteiten die niet of niet direct van toeristisch/economisch belang zijn voor Sluis;
- c. reclameborden ten behoeve van een ideëel doel.

Eerste lid: voorbeelden van uitingen van een ideëel doel zijn: de Kamers van Koophandel, goede doelen en de Hogeschool Zeeland.

Tweede lid: het is de bedoeling dat de schaarse ruimte om reclameborden te plaatsen zoveel mogelijk kan worden benut door plaatselijke middenstand, bedrijven en organisaties die in Sluis activiteiten organiseren.

Vierde lid: de genoemde maatvoering betreft een standaardmaat.

Zesde lid: de borden die wij op grond van dit lid verwijderen, kunnen tegen betaling van door de gemeente gemaakte kosten worden teruggekregen.

Achtste lid: uiteraard brengen eventuele schade in rekening bij de veroorzaker.

Artikel 7. (elektrische) Speelobjecten voor kinderen

Voorbeelden van dit soort objecten zijn de zogenaamde hobbelmachines.

Lid 2: Kan de minimale doorgang voor trottoirgebruikers van 1,50 meter niet gegarandeerd worden, dan staan wij geen speelobject toe.

Artikel 8. Steigers, stellingen, bouwketen, bouwmaterialen, containers, en dergelijke

Bij bouw- en verbouwwerkzaamheden wordt geregeld gemeentegrond gebruikt voor het plaatsen van materialen, die voor die werkzaamheden benodigd zijn. Deze materialen leveren in sommige gevallen (al dan niet onbetaalde) bezetting van parkeerplaatsen op en kunnen het overige gebruik van de weg belemmeren.

Het komt zelden voor dat een ondernemer of een particulier een vergunning vraagt om genoemde zaken op of aan de weg te plaatsten. De vraag kan dan gesteld worden of het zin heeft deze zaken in de tarieventabel van de Verordening Precariobelasting op te nemen. Wij willen het omdraaien: gezien de financiële situatie van de gemeente en het belang dat we aan handhaving hechten, streven wij er naar dat (1) alle plaatsingen van steigers, stellingen, en dergelijke op of aan de weg vergund is en (2) dat vanwege die plaatsingen een aanslag precario opgelegd is.

Met betrekking tot het markeren van containers is het één en ander al in § 4.2.2. aan de orde gekomen. Dit dient, nogmaals, volgens de daarvoor geldende richtlijnen te gebeuren. Door de naam en telefoonnummer van de eigenaar of gebruiker van een container op die container te laten vermelden kan met de eigenaar of gebruiker snel contact worden opgenomen als het noodzakelijk is om de container te verwijderen. Uiteraard geldt dit niet

slechts voor containers maar ook voor andere voorwerpen, zoals hekken en grote werktuigen.

Artikel 9. Zonneschermen en luifels boven de weg

In de Verordening Precariobelasting 2006 staat een bedrag vermeld voor het hebben van een zonnescherm of luifel: € 22,70 per jaar. De verordening maakt hierbij geen onderscheid tussen commercieel en niet-commercieel gebruik van de grond onder dat zonnescherm of luifel.

Er vindt geen actieve controle plaats naar de omstandigheid of een bepaald zonnescherm/luifel wel of niet vergund is. Evenmin wordt er gecontroleerd of voor dat zonnescherm/luifel precario betaald wordt.

Om deze reden zullen we de raad bij een eerstvolgende herziening van de precarioverordening adviseren dit onderdeel uit de tarieventabel te halen. De vergunningplicht blijft wel gehandhaafd, om zo de in dit artikel gestelde voorwaarden op te kunnen leggen.

Artikel 10. Spandoeken over de weg

Aankondigingen van bepaalde feestelijkheden die niet verwijzen naar één of enkele individuele ondernemers kunnen betrekking hebben zijn op Valentijnsdag, Moederdag, Vaderdag, Boekenweek, Sinterklaas en Kerstmis.

Artikel 11. Verwijzingen naar particuliere parkeerplaatsen

Het verwijzen van bestuurders naar parkeerplaatsen zien wij als een taak van de (lokale) overheid. Verwijzingen naar (particuliere) parkeerplaatsen, aangebracht door particulieren en ondernemers, staan wij niet toe.

Artikel 12. Anti-ramkraakpalen

De Voorzitter van de Raad van State heeft op 17 juli 2003 een belangrijke uitspraak gedaan over anti-ramkraakpalen. Een juwelier in Zutphen had dergelijke palen voor zijn zaak geplaatst, zonder over de vereiste APV-vergunning te beschikken. De gemeente gelaste de juwelier, onder aanzegging van bestuursdwang, de palen te verwijderen. De gemeente mocht handhavend optreden, vanwege het ontbreken van de vergunning, tenzij er concreet zicht op legalisatie bestaat. Volgens de gemeente is die mogelijkheid er niet, omdat dit indruist tegen de doelstelling om een obstakelvrije openbare ruimte in het voetgangersgebied te creëren. De Voorzitter constateert echter dat er in de nabije omgeving van de juwelier juist wel obstakels staan, in de vorm van terrassen, tegen gevels gestalde (brom-) fietsen en her en der bloembakken. De palen leveren volgens hem dan ook geen gevaar op voor het doelmatige en veilige gebruik van de weg en geeft daarom de juwelier gelijk.

Deze uitspraak houdt in het kort in dat anti-ramkraakpalen niet geweigerd kunnen worden als er in de nabije omgeving andersoortige belemmeringen voor het verkeer bestaan.

Door bij de verlening van alle vergunningen aangaande het gebruik van de openbare ruimte vast te houden aan die ene meter, gerekend vanuit de gevel, kunnen anti-ramkraakpalen zonder problemen toegestaan worden indien deze ook binnen die ene meter geplaatst worden.

Artikel 13. Fietsenrekken

Wij vinden het plaatsen van fietsenrekken en ander straatmeubilair een gemeentelijke taak. Een rustig en eenduidig straatbeeld laat naar onze mening geen verschillende vormen van fietsenrekken toe. In het algemeen wijzen wij dan ook aanvragen voor het plaatsen van een fietsenrek af.

Artikel 14. Voorwerpen of stoffen die kortstondig op de weg worden geplaatst

Geen vergunning is nodig voor het op de weg plaatsen van voorwerpen of stoffen als dit noodzakelijk is in geval van laden en lossen. Na het verrichten van de werkzaamheden moet de weg zo snel mogelijk weer worden vrijgemaakt en eventueel schoongemaakt, in ieder geval voor zonsondergang. Voor het kortstondig plaatsen van voorwerpen of stoffen na zonsondergang is wel een vergunning vereist. Dit geldt overigens niet voor het ter inzameling aanbieden van afvalstoffen en oud papier.

Artikel 15. Aankleding straatmeubilair

Er komen wel eens verzoeken binnen om straatmeubilair aan te mogen kleden. Meestal komen die verzoeken van de plaatselijke ondernemersvereniging en gaat het om het aanbrengen van bijvoorbeeld vaantjes, banieren of "hanging baskets" aan lantaarnpalen. Wij verlenen voor dergelijke voorwerpen vergunning, tenzij wij strijdigheid met welstand of (verkeers-) veiligheid constateren. Op deze voorwerpen zijn dezelfde voorwaarden van toepassing als die voor zonneschermen (artikel 9) en spandoeken (artikel 10) gelden.

Artikel 16. Inboedels

Het plaatsen van inboedels op de weg gebeurt dikwijls in het kader van de ontruiming van woningen. Het is echter in strijd met artikel 2.1.4.1 APV. Ten aanzien van deze overtreding kan bestuursdwang worden toegepast. Ook kan preventief worden opgetreden als klaarblijkelijk sprake zal zijn van een overtreding.

Over hoe wij daar in het kader van handhaving mee om te gaan hebben wij op 22 augustus 2006 de beleidsregel "Inboedel op straat gezet" vastgesteld. Deze beleidsregel heeft betrekking op door particulieren op straat gezette inboedels. Met de woningbouwvereniging zijn afspraken gemaakt over de inboedels die zij op straat zet.

Artikel 17. Gedenktekens en bermmonumenten

In Nederland is er een toenemende behoefte aan het plaatsen van gedenktekens in de openbare ruimte. De gemeente wil hieraan tegemoet komen, maar heeft tegelijkertijd een verantwoordelijkheid als wegbeheerder en beheerder van de openbare ruimte. Dit is voor ons aanleiding om beleidsregels te ontwikkelen. Doel van het beleid is het bieden van een weloverwogen kader rond gedenktekens, dat iedereen duidelijkheid verschaft over wat de gemeente wel en niet toestaat.

Het beleid geldt voor gedenktekens in de openbare ruimte in de gemeente Sluis voor zover deze ruimte onder verantwoordelijkheid van de gemeente valt.

De inhoud van het nieuwe beleid is gebaseerd op de beleidsregels van de gemeente Nieuwegein, die het beleid geïnventariseerd heeft dat het Rijk en enkele provincies en gemeenten hanteren.

Inhoud

De uitvoeringsregels over bermmonumenten zijn opgebouwd rond twee uitgangspunten:

1. Het voldoen aan de toenemende maatschappelijke behoefte aan het plaatsen van gedenktekens;
2. Het in acht nemen van het algemeen belang en de belangen van omwonenden, weggebruikers, andere belanghebbenden.

Voor het plaatsen van een gedenkteken is het aanvragen van een vergunning niet nodig. Wel geldt een meldingsplicht. Deze is mede in het belang van de nabestaanden, omdat de gemeente en de nabestaanden vooraf de voorwaarden kunnen bespreken waarmee teleurstelling achteraf wordt voorkomen. Daarnaast kan de gemeente de nabestaanden eenvoudig traceren als werkzaamheden moeten worden uitgevoerd waarvoor het gedenkteken moet worden verplaatst of verwijderd.

De uitvoeringsregels onderscheiden twee typen gedenktekens.

Type A betreft uitingen van rouw over slachtoffers nabij de plek des onheils, met een (zeer) tijdelijk karakter. Het gaat hierbij om het neerleggen van bloemen en het ophangen van brieven of kaarten van medeleven.

Type B betreft uitingen van rouw in de vorm van een gedenkteken over slachtoffers nabij de plek des onheils, met een duurzaam karakter, eventueel aangevuld met niet-duurzame elementen zoals bloemen. Het gedenkteken wordt getoetst op dezelfde criteria als type A, aangevuld met de beoogde locatie, omvang, constructie en vormgeving en bedoeling. Dit vanwege de langere aanwezigheid en de bescherming van belangen van derden.

Een inperking tot een liggende gedenktegel van 30x30 centimeter geldt in de directe nabijheid van woonhuizen, straten met voornamelijk een woonkarakter, drukke gebieden (stadscentrum, winkelcentra) en beschermde stads- en dorpsgezichten.

Daarnaast bestaat het alternatief om in overleg met de gemeente op een geschikte locatie in de openbare ruimte een zitbankje (met plaquette) te plaatsen.

Wij toetsen de gedenktekens op de volgende onderdelen:

Toets op verkeersveiligheid (type A en B)

- niet in de middenberm of op vluchtheuvel
- niet aan (paal van) verkeersbord of verkeersteken
- minstens 70 centimeter verwijderd van de rijbaan of op de afstand van de lichtmasten indien dit dichterbij is. Voorkeur voor grotere afstand indien ter plaatse mogelijk.
- waar een verbod geldt voor voetgangers langs doorgaande wegen, blijft dit van kracht; daar geen gedenktekens
- andere aspecten verkeersveiligheid (o.a. terughoudend bij buitenbocht, hoge snelheden verkeer)

Toets op belemmering van beheer en onderhoud (type A en B)

- geen substantiële belemmering van maaien en snoeien
- geen belemmering bereikbaarheid van objecten zoals kabels, leidingen en inspectieluiken van lichtmasten.

Toets op (risico op) schade (type A en B)

- geen bevestiging aan bomen
- geen risico op schade kabels en leidingen
- geen risico op bodemvervuiling of vervuiling door onderdelen die bijv. kunnen wegwaaien.

Toets beoogde locatie (type B)

- minder dan 10 meter uit de dichtstbijzijnde gevel van een woonhuis?
- in direct zicht vanuit woonhuis?
- straten met voornamelijk een woonkarakter?
- druk gebied (winkelcentrum / stadscentrum)?
- beschermd stads- of dorpsgezicht?

Indien één of meerdere van deze situaties van toepassing is, is uitsluitend een liggende gedenktegel van maximaal 30x30 centimeter toegestaan. Alternatief is een andere locatie.

Toets omvang, constructie en vormgeving (type B)

- maximaal 50 centimeter breed, 50 centimeter lang en 75 centimeter hoog.
- passend binnen de omgeving (dit kan dus soms kleiner zijn dan bovenstaande maat!)
- niet scherp of gevaarlijk
- bij voorkeur weers- en vandalisbestendig
- vorm en kleur niet overheersend in het straatbeeld (ingetogen)
- niet het karakter van een graf

Toets op bedoeling (type B)

- niet bewust of onbewust aanstootgevend

Indien na toetsing plaatsing gedenkteken mogelijk, dan benadrukken we:

- de kosten van vervaardigen, plaatsen, onderhouden en verwijderen zijn voor kosten nabestaanden (initiatiefnemer)
- het tijdelijk karakter
- het risico op vandalisme
- het risico op verwijdering na gegronde klachten

Wij verwijderen het gedenkteken indien er sprake is van:

- klaarblijkelijk geen onderhoud of bezoek
- gegronde klachten
- werkzaamheden (eerst optie verplaatsen bekijken)
- reconstructie van de openbare ruimte (eerst optie verplaatsen bekijken)
- verkoop van de openbare ruimte
- einde van de termijn (6 maanden voor type A, 5 jaar voor type B)
- eigen initiatief van nabestaanden

Bijlage A: Tekst van artikel 1.1 APV (Begripsomschrijvingen)

In deze verordening wordt verstaan dan wel mede verstaan onder:

- a. Weg:
  1. de weg, als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van de Wegenverkeerswet 1994, alsmede de aan de wegen liggende en als zodanig aangeduide parkeerterreinen.
  2. de – al dan niet met enige beperking – voor het publiek toegankelijke pleinen en open plaatsen, parken, plantsoenen, speelweiden, bossen, strand en andere natuurterreinen, ijsvlakten en aanlegplaatsen voor vaartuigen;
  3. de voor het publiek toegankelijke stoepen, trappen, portieken, gangen, passages en galerijen, die uitsluitend tot voor bewoning in gebruik zijnde ruimte toegang geven en niet afsluitbaar zijn;
  4. andere voor het publiek toegankelijke, al dan niet afsluitbare stoepen, trappen, portieken, gangen, passages en galerijen; de afsluitbare alleen gedurende de tijd dat zij niet door of vanwege degene die daartoe naar burgerlijk recht bevoegd is, zijn afgesloten.
- b. Openbaar water: alle wateren die – al dan niet met enige beperking – voor het publiek bevaarbaar of anderszins toegankelijk zijn.
- c. Bebouwde kom: de bebouwde kom of kommen waarvan het college de grenzen heeft vastgesteld overeenkomstig artikel 20a van de Wegenverkeerswet.
- d. Rechthebbende: eenieder die over enige zaak enige zeggenschap heeft krachtens een zakelijk of persoonlijk recht.
- e. Voertuigen: alle voertuigen, als bedoeld in artikel 1, onder a en onder al, van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990, met uitzondering van kruiwagens, kinderwagens en dergelijke kleine voertuigen.
- f. Vaartuigen: alle vaartuigen, daaronder mede verstaan drijvende werktuigen, alsmede woonschepen, glijboten en ponten.
- g. Woonschepen: schepen uitsluitend of hoofdzakelijk als woning gebezigd of tot woning bestemd.
- h. Bouwwerk: elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct of indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.
- i. Gebouw: elk bouwwerk dat een voor personen toegankelijke overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt.
- j. Vee: dieren die behoren tot de diersoorten genoemd in bijlage A van de Meststoffenwet.
- k. Handelsreclame: iedere openbare aanprijzing van goederen of diensten, waarmee kennelijk beoogd wordt een commercieel belang te dienen.
- l. Strand: dat gedeelte van het gemeenschappelijk grondgebied dat is gelegen tussen de laagwaterlijn en de voet van de duin, respectievelijk de teen van de dijk.
- m. College: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Sluis
- n. Burgemeester: hij of zij die onder andere ingevolge artikel 172 Gemeentewet belast is met de handhaving van de openbare orde.
- o. Bestuursorgaan: het college, dan wel de burgemeester.

Bijlage B: Tekst van artikel 2.1.4.1 (Voorwerpen of stoffen op, aan of boven de weg)

1. Het is verboden zonder vergunning van het college de weg of een weggedeelte anders te gebruiken dan overeenkomstig de publieke functie daarvan en / of zonder in achtneming van de veiligheid.
2. Een vergunning bedoeld in het eerste lid kan worden geweigerd:
  - a. indien het beoogde gebruik schade toebrengt aan de weg, gevaar oplevert voor de bruikbaarheid van de weg of voor het doelmatig en veilig gebruik daarvan, dan wel een belemmering kan vormen voor het doelmatig beheer en onderhoud van de weg;
  - b. indien het beoogde gebruik hetzij op zichzelf, hetzij in verband met de omgeving niet voldoet aan redelijke eisen van welstand;
  - c. in het belang van de voorkoming of beperking van overlast voor gebruikers van de in de nabijheid gelegen onroerende zaak.

Bijlage C: Relevante artikelen uit de Welstandsnota

Bijlage D: CROW-richtlijnen voor het markeren van onverlichte obstakels